

“Sterke Wijken!”
Kennen wij hun stem?

Geleen, 25 november 2021

Aan: Leden Gemeenteraad Sittard-Geleen

Ons kenmerk: 211021-01

Onderwerp: Visienotitie "Sterke Wijken"

Geachte Gemeenteraadslid,

Het Sociaal Domein is de belangrijkste uitvoeringstaak van de gemeente Sittard-Geleen met een budget 2021 van € 154,7 miljoen, zijnde 46% van de totale begroting. Grote aandacht is daarom vereist voor de beheersbaarheid en de doelmatigheid van de ingezette middelen.

Volgens het Beleidsplan 2017 – 2019 Sociaal Domein is "Sterke Wijken" één van de Wmo-doelen om hieraan bij te dragen.

De Wmo-raad Sittard-Geleen is nagegaan hoe door wijk- en buurtgericht werken invulling wordt gegeven aan deze "Sterke Wijken". Hiervoor heeft zij gesprekken gevoerd met (zorg)professionals en vrijwilligers vanuit wijk- en buurtplatformen. Tevens is gekeken wat door diverse organisaties is geschreven over wijk- en buurtgericht werken om te komen tot "Sterke Wijken".

Wij hebben geconstateerd, dat het heel goed mogelijk is om wijken structureel te versterken, waarbij de inwoners meedoen om problemen op te lossen en zich gehoord weten door de gemeente.

Het resultaat hiervan hebben wij samengevat in de visienotitie "Sterke Wijken" die vandaag aan u zal worden gepresenteerd.

In de hand-out zijn naast de visienotitie ook opgenomen de kernpunten uit de documenten die basis hebben gevormd voor deze visienotitie.

Als samenleving van Sittard-Geleen hebben we allemaal profijt van "Sterke Wijken", waar inwoners graag willen wonen. Als Wmo-raad Sittard-Geleen hopen wij dat deze visienotitie dan ook zal bijdragen tot het realiseren van "Sterke Wijken" in onze mooie gemeente.

Namens de Wmo-raad Sittard-Geleen,

H. van Geffen

Voorzitter Wmo-raad Sittard-Geleen

Samenvatting:

Sittard-Geleen wil een goede en fijne stad zijn om in te wonen. Om dit te bereiken zijn goed ontwikkelde wijken, die nauw betrokken zijn bij het wel en wee van de inwoners, essentieel. Dit vereist echter een gestructureerde aanpak voor alle wijken en/of stadsdelen. In de wijken kan door preventie en de aanpak van kleine problemen het ontstaan van complexe problematiek voorkomen worden. De ambtelijke organisatie moet daarvoor wel meer aandacht aan de uitvoering van het beleid en de contacten met de inwoners geven. De inwoners dienen overigens zelf hun schouders te zetten onder initiatieven om actieve en leefbare wijken te behouden of te krijgen. Dat kan alleen onder regie van professionele medewerkers, die door de gemeente worden aangesteld en een zeker mandaat krijgen. Deze regievoerders dienen ieder jaar verantwoording af te leggen aan elkaar en aan de gemeente over de wel of niet bereikte doelen. Overigens is de ene wijk de andere niet en zullen de wijkorganisaties zich verschillend ontwikkelen. Met een goede professionele wijkstructuur kunnen problemen worden aangepakt of voorkomen. En met name in de toekomst zullen ook mogelijke andere problemen van bijvoorbeeld vereenzaming en verward gedrag in de wijk beheersbaar kunnen worden. Echt belangrijk is, dat de inwoner zich meer betrokken voelt en zich beter door de gemeente gehoord weet, dan nu het geval is.

Inleiding:

In S-G is er al jaren een beleid gericht op "Sterke Wijken". Zie Sociaal beleid 2017-2019. Dat is ook volgens de Wmo-raad noodzakelijk omdat sterke wijken de waarborg zijn voor een samenleving waarin mensen de verbondenheid met elkaar voelen. Hierbij hebben ze oog voor elkaar en ondersteunen ze elkaar wanneer dat nodig is. Daarnaast heeft de landelijke overheid een beleid ingezet dat steeds meer mensen met een beperking opgevangen moeten worden in "de wijk". Denk aan mensen met dementie, een psychische en/of verstandelijke beperking, mensen met verward gedrag, mensen die eenzaam zijn, ouderen die geacht worden langer zelfstandig te wonen en integratie van nieuwkomers.

Een GGZ-arts schreef: Dat 70% van alle mensen met een psychische beperking niet bij de GGZ thuishoren. De plek waar deze mensen erbij kunnen horen is de wijk en buurt. Mensen hebben therapie nodig omdat het slecht met ze gaat. Onzin. Mensen hebben geen therapie nodig, ze hebben elkaar nodig.

De vraag die hierbij aan de orde is: wat zijn sterke wijken? Volgens Stichting Lokaal staan hierbij de buurtbehoeften voorop en zijn de voorwaarden voor de sociale kwaliteit leidend. Vele actieve inwoners voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid van hun buurt of wijk. Niet omdat ze gestimuleerd worden door de overheid maar, vanuit een intrinsieke motivatie een stem willen hebben in de wijk en op basis daarvan een bijdrage willen leveren.

Op basis van het jarenlange beleid van de gemeente S-G is dan de vraag die voorligt: hoe staan de sterke wijken van S-G ervoor?

De Wmo-raad heeft getracht een beeld te ontwikkelen door gesprekken te voeren met bestuursleden van wijkplatformen, wijkverpleegkundigen uit meerdere wijken, coördinator vrijwilligerswerk, maatschappelijk werker jongeren, maatschappelijk werker bij scholen en huisartsen en een buurtwerker. Het resultaat van deze gesprekken is de basis voor deze notitie.

Doel van deze notitie/ het gesprek:

Het bespreekbaar maken van:

1. ervaringen in de wijken, als neerslag van het sociaalbeleid van de gemeente S-G gericht op sterke wijken
2. het belang van het uitvoeringsplan sociaal domein voor “Sterke wijken”

Beleid versus ervaringen in de wijk

Het geformuleerde beleid:

In het sociaalbeleid van 2017-2019 Sittard-Geleen staat:

“Twee ontwikkelingen centraal:

1. Sterke wijken, kernen en dorpen.
2. Gebiedsgerichte organisatie van ondersteuning en zorg”

“Op buurtniveau worden de verbindingen gelegd. Hier krijgt het nieuwe samenspel vorm tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Inwoners krijgen een hoofdrol. Want ongewild en goede bedoelingen ten spijt, is de verantwoordelijkheid, het initiatief, het gesprek en contact tussen mensen en organisaties op de achtergrond geraakt.”

In de recent ontwikkelde toekomstvisie: Sittard-Geleen 2030 een veerkrachtige stad, staat Institutionele veerkracht, samen aan de slag.

“Anno 2030 bereiken we een positieve gezondheid, meer zelfredzaamheid van mensen, een warm sociaal weefsel, een leven lang ontwikkelen, door wijken en buurten en kernen als vertrekpunt te nemen. Want op dit niveau komen vraagstukken samen en moeten oplossingen gevonden worden.”

De ervaringen in de wijken

Een greep uit wat in de gevoerde gesprekken is opgevallen:

1. Besturen van wijkplatformen vergaderen regelmatig met een vertegenwoordiger van de gemeente
2. Geen enkel bestuurslid van de wijkplatformen wist dat er een sociaal beleid is met daarin opgenomen een tekst over “sterke wijken”.
3. De vertegenwoordigers van de gemeente hebben in hun ogen daar nooit over gesproken
4. De vraag die hierbij opkomt is: hoe belangrijk is het wijkplatform bij de ontwikkeling van “sterken wijken”.
5. Medio 2015 is het programma “Hallo 2020” gestart waarbij 3 wijken zijn benoemd als pilot om wijkgericht werken concreet in te vullen. De resultaten van deze pilots zijn onbekend.

6. Het project Hallo 2020 is na 2 jaren opgeheven met de afspraak dat de doelstellingen van dit project zou worden geïntegreerd in het staande beleid. Het is onbekend wat dit heeft opgeleverd.
7. In de pilot wijken Lindenheuvel en Stadbroek hebben de wijkplatformen zichzelf opgeheven. Reden: men voelde zich door de gemeente niet serieus genomen.
8. Wijkverpleegkundigen werken nauw samen met de gebiedsteams waarbij multi problematiek wordt besproken.
9. Bij een hulpvraag wordt nooit de regie vraag gesteld. Dat is in een aantal gevallen lastig.
10. Aanvragers voor Wmo ondersteuning ontvangen brieven van de gemeente die alleen door juristen begrepen kunnen worden. Dat geldt ook voor de Wmo-verordening die is volledig in juridisch jargon geschreven en voor de gemiddelde inwoner niet leesbaar. Omdat de gemeente dit probleem onderkent is er voor de inwoners een afzonderlijke brochure beschikbaar. De adviseurs van "de Koepel van adviesraden" voor het sociale domein zeggen hiervan dat bij "gemeenten die zo handelen het systeem leidend is en niet de inwoner".
11. Het algemene beeld is dat de gemeente te weinig energie stopt in preventie.
12. De gemeentelijke organisatie noch het sociaal werk maken gebruik van de kennis en ervaring die beschikbaar is bij wijkverpleegkundigen.
13. Zowel bij de wijkplatformen het sociaal werk als de wijkverpleging is, wanneer het om de wijk gaat, heel veel kennis en ervaring beschikbaar. De bundeling van deze kennis, beschikbaar in formele en informele organisaties, zou heel veel kunnen opleveren wanneer het gaat om het adequaat oplossen van problemen maar ook voor het werken aan preventie.
14. Van het totale budget dat beschikbaar is voor de Wmo besteed de gemeente circa 10% aan preventie. Dat lijkt veel te weinig.
15. Sociaal werkers willen snel inspelen op enkelvoudige problemen in de wijk. Hun opdracht is echter om de complexe problemen aan te pakken waardoor er geen ruimte is om de enkelvoudige problemen direct op te lossen om te voorkomen dat ze uitgroeien tot complex.
16. Recent is in Geleen Zuid het huis van de wijk genaamd "de Zuidkamer" midden in het winkelcentrum geopend waar alle wijkbewoners informatie kunnen ophalen en/of brengen over de ontwikkelingen in hun wijk. Dit initiatief wordt als heel zinvol ervaren. De wijkbewoners maken ook gebruik van deze gelegenheid. Ook de Wmo-raad steunt dit initiatief en adviseert de gemeente om inwoners zelf het heft en de regie van hun wijk in handen te laten nemen. Dit betreft wel een cultuurverandering die gepaard zal gaan met vallen en opstaan.

Conclusie:

De landelijke trend is dat "Buurten en wijken steeds centraler komen te staan in de maatschappelijke ontwikkelingen. Het door de gemeente S-G geformuleerde beleid kan worden gelezen als het aansluiten bij die landelijke ontwikkelingen.

Op basis van de ontwikkelde beelden kan worden gesteld dat de praktijk in S-G geen enkele wijk aansluit bij het al jaren geleden geformuleerde beleid. Een sterke wijk is meer dan dat wijkbewoners samen een tuin inrichten en onderhouden.

De Wmo-raad richt zich met name op de sociale aspecten in de wijk. Hoewel het sociale domein voor de inwoners van groot belang is hebben de onderwerpen als gevolg van het

beleid gericht op duurzaamheid, milieu en klimaatveranderingen eveneens hun neerslag op de wijk. Als concreet voorbeeld daarvan kan worden gedacht aan de energietransitie waarbij draagvlak in de wijk voor de te nemen maatregelen van groot belang is. Het “functioneren van de wijk” heeft dan ook betrekking op alle vlakken die de inwoners aangaan.

Wat te doen?

De Wmo-raad adviseert om:

1. het beleid direct te koppelen aan de uitvoering. In een masterclass voor gemeenteambtenaren wordt dit geformuleerd als de overgang van professioneel/wetenschappelijk beleid naar beleid op basis van praktijkervaring. Hierbij staat het perspectief en de menselijke maat van de inwoners voorop staan
2. wijkplatformen actief te stimuleren en ga met hun het gesprek aan over de ontwikkelingen in de wijk en in het bijzonder het beleid voor het sociale domein en de uitvoering daarvan
3. wijkplatformen te informeren over wat “het Knooppunt Informele Zorg” binnen het sociale domein kan bieden
4. samen met het wijkplatform te onderzoeken wat er al is én wat nog nodig is om de in de inleiding genoemde groepen die in de wijk gehuisvest zijn een stem te geven en te laten participeren in de wijk
5. te starten met het per wijk opstellen van een door de inwoners van de wijk gedragen buurtagenda zoals beschreven in “hoe maak ik een buurtagenda” ontwikkeld door van Movisie en Platform31. Door het draagvlak kunnen de inwoners daarmee ook de vormgevers van hun wijk en samenleving worden
6. te laten berekenen wat een beleid gericht op meer preventie zou kunnen opleveren. Hierbij moeten zowel de financiële als sociaal/emotionele opbrengsten worden weergegeven. Om vervolgens voldoende budget te allokeren en een programma te starten gericht op meer preventie. De VNG schrijft in haar brochure “De winst van het sociaal domein”: “Het belangrijkste inzicht, en tegelijk de grootste uitdaging, is om het sociaal domein als investeringsmogelijkheid en niet als kostenpost te zien. Juist door zorg te voorkomen en de totale kosten van zorg en ondersteuning terug te brengen.”
7. evaluatiecriteria op te stellen die als basis dienen om de ontwikkelingen in elke wijk én de samenwerking, het leerproces tussen wijken, te stimuleren.

Sterke wijken ¹⁾

Doel:

- Sterke wijken, kernen en dorpen die tevens een vangnet voor kwetsbare doelgroepen zijn.
 - Sociale samenhang
 - Burgerparticipatie
- Het gebiedsgericht organiseren van (de toegang tot) ondersteuning en het aansluiten hiervan op wat in wijken, kernen en dorpen aan mogelijkheden voor ondersteuning aanwezig is.

Uitgangspunten:

- Het bieden van (regel)ruimte aan burgerinitiatieven
- Versterken en faciliteren informele netwerken
- Cliëntondersteuning nadrukkelijker positioneren vindplaatsgericht in de wijk
- Betere positionering sociaal werk
- Inzetten op integrale toegankelijkheid

Sociale wijkteams; van individueel naar collectief werken, maar hoe?²⁾

Doel:

- Sociale wijkteams werden in het leven geroepen om problemen in de wijk vroegtijdig te signaleren en passende en laagdrempelige ondersteuning te bieden. Liefst in samenwerking met wijk- en buurtbewoners.
- In de praktijk blijkt dat echter lastig en focussen wijkteams zich vooral op individuele hulp.
- Wijkteams moeten hiervoor onderdeel worden van de sociale infrastructuur in de wijk en inzetten op een collectieve aanpak.

Focus verleggen naar collectief en preventief werken:

- Collectief en preventief werken houdt in dat wijkteams op zoek gaan naar collectieve oplossingen voor veelvoorkomende problemen in de wijk, die zoveel mogelijk aansluiten op initiatieven die er al zijn in een buurt of wijk en faciliteren wat er ontbreekt.
- Dat gaat niet alleen om het aanbieden van collectieve oplossingen voor individuele hulpvragen.
- Een collectieve aanpak is juist ook gericht op bescherming en stabilisering in de wijk en het voorkomen van bepaalde problematiek.

Wat te doen:

- In kaart brengen van de collectieve buurt- en bewonersinitiatieven die er al zijn in de wijk. Dat maakt het gemakkelijker voor wijkteams om erop aan te sluiten.
- Vervolgens moeten wijkteams ook de tijd en ruimte krijgen om daarmee aan de slag te gaan en relevante contacten te leggen in de wijk.
- Zichtbaar en toegankelijk zijn.
- Positioneren van het wijkteam. Zorgen dat zij de tijd hebben om de wijk in te gaan.
- De opdracht die een gemeente aan wijkteams meegeeft, bepaalt al in verregaande mate waar wijkteams zich op focussen.
- Focus op samenlevingsopbouw.

Samenlevingsopbouw³⁾

Maatschappelijke ontwikkelingen:

- Groeiende diversiteit
- Steeds meer alleenstaande
- Groeiend aantal bewoners met zorgbegeleiding

Constateringen:

- Sociale wijkteams komen niet toe aan de collectieve dimensie van hun werk, namelijk het bieden van preventieve en laagdrempelige ondersteuning.
- Versterken lokale democratie (inwoner wordt mondiger en wil vanaf het begin meepraten/participeren)
- Verschraving sociale infrastructuur, als gevolg van bezuinigingen

Samenlevingsopbouw (community organization):

- Maatschappelijke ontwikkelingen vragen naar het stimuleren van samenlevingsopbouw
- Aandacht voor de opbouwwerkfunctie
- Niet exclusief in handen van de beroepsgroep van de opbouwwerker
- Niemand heeft het monopolie op de samenlevingsopbouw
- De opbouwwerkpet past velen
- Activiteiten die gericht zijn op 'collectieven'. Het gaat dus niet om acties gericht op individuele personen.
- 'Zoveel mogelijk zelf doen als gemeenschap' en 'meedenken en meebeslissen'
- Helder krijgen van de eigen agenda van de gemeenschap en het optimaal verstrekken van het probleemoplossend vermogen van burgers en hun gemeenschappen.

Doel:

- Meedenken: De stem van inwoners bij uitvoering, beleid en maatschappij versterken.
- Meedoen: Leefbaarheid en sociale cohesie in wijken versterken.

Politiserende functie van samenlevingsopbouwers:

- De stem van met name inwoners in een gemarginaliseerde positie helpen in het publiek debat te brengen en het signaleren, agenderen en beïnvloeden van beleid rond structurele oorzaken van sociale problemen.

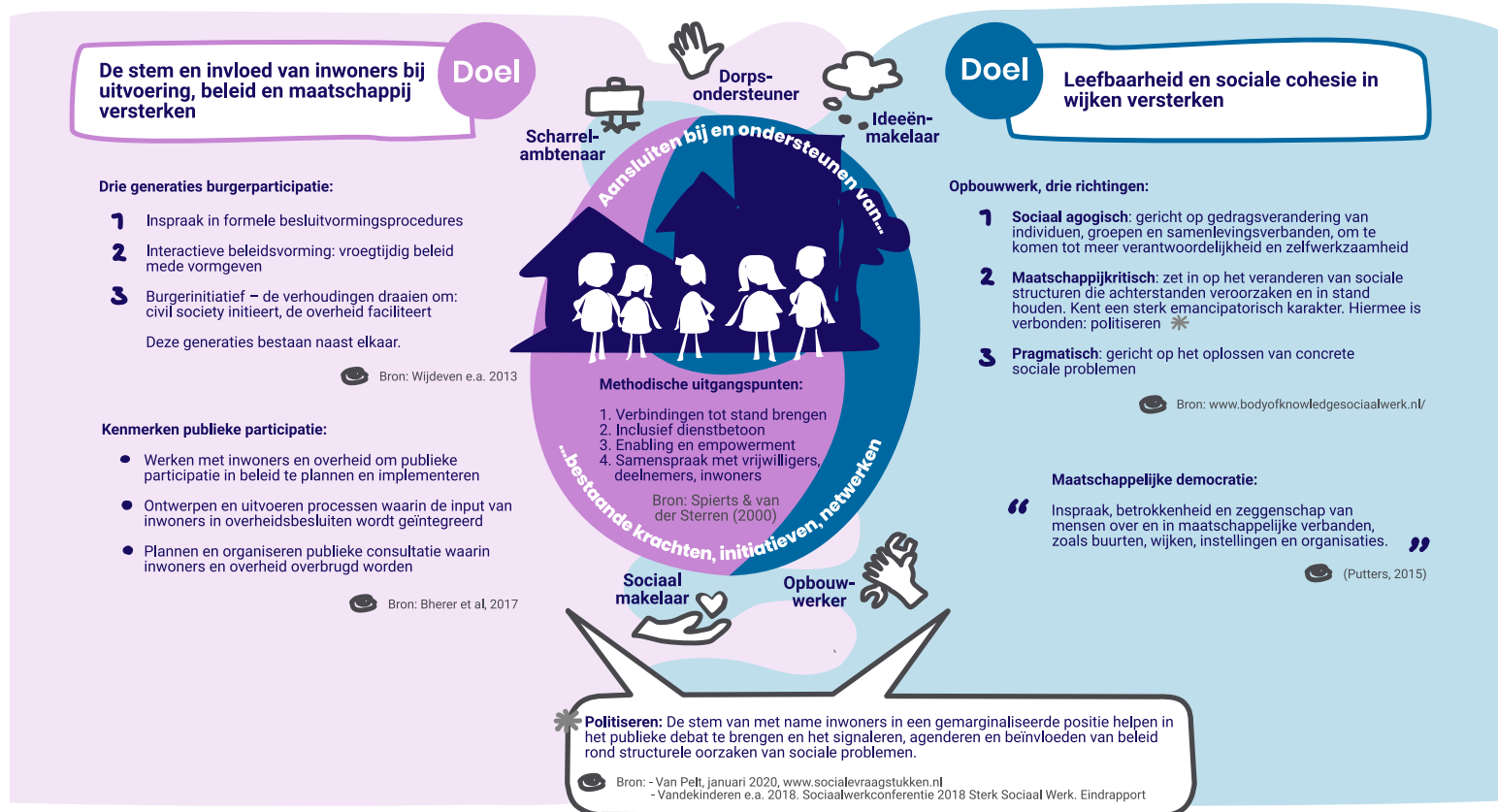
Gedachte:

- Anno 2021 is het sociaal werk gedecentraliseerd naar gemeenten. Binnen de Haagse ministeries bestaat er al lang geen directie Samenlevingsopbouw meer. Maar waarom richten gemeenten een dergelijke afdeling niet in? De tijd lijkt er rijp voor te zijn.

Plekken van waaruit professionals werken aan samenlevingsopbouw

Samenlevingsopbouw

Afbeelding 2 - Samenlevingsopbouw samengevat

Inleiding

1. Samenlevingsopbouw: ontwikkelingen en achtergronden

Maatschappelijke ontwikkelingen

Opbouwwerk

Korte geschiedenis

Samenvattend

2. Vier professionele spelers in de samenlevingsopbouw

Inleiding

Dorpsondersteuner

Opbouwwerker

Democratiserings-medewerker

Procesmanager

Wat leren de vier portretten ons?

3. Naar een toekomstagenda samenlevingsopbouw

Bronnen

Sociale veerkracht⁴⁾

Sociale veerkracht gaat over de veerkracht van mensen, fysiek en mentaal.

Belangrijke zaken die hieraan bijdragen zijn:

- Positieve gezondheid: Het vermogen van mensen om op eigen kracht met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.
- Versterken van zelf- en samenredzaamheid
- Inclusiviteit
- Sociale cohesie
- Veiligheid
- Lerend vermogen
- Betrokkenheid en participatie van inwoners

De winst van het sociale domein⁵⁾

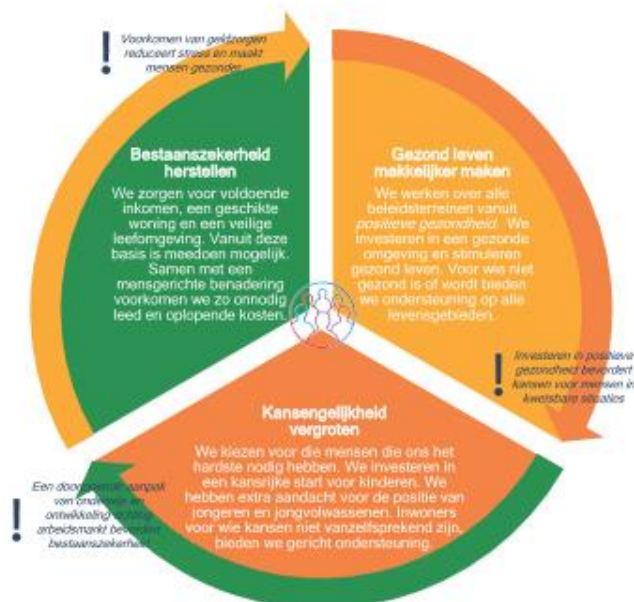
Investeren in het sociaal domein is investeren in een vitale en inclusieve samenleving. Het sociaal domein bedient vele gezichten: van jongeren met een, licht verstandelijke beperking, tot ouderen met dementie. Van ouders met zorgen voor een verslaafde puber tot mantelzorgers die overbelast dreigen te raken.

Het sociaal domein biedt wat nodig is, vaak even, en soms structureel. Zodat mensen altijd op ons kunnen rekenen en de samenleving als geheel gezonder wordt dan ze nu is.

Investeren in bestaanszekerheid, gezondheid en kansengelijkheid rendeert in het sociaal domein en breder in de maatschappij.

De volgende drie samenhangende en continu volgtijdelijke opgaven vragen dan ook de volle aandacht:

- Het herstellen van bestaanszekerheid:
 - Het voorkomen van geldzorgen reduceert stress en maakt mensen gezonder
- Een gezonder leven makkelijker maken:
 - Investeren in positieve gezondheid bevordert kansen voor mensen in kwetsbare situaties
- Het verbeteren van kansengelijkheid:
 - Een doorlopende aanpak van onderwijs en ontwikkeling richting arbeidsmarkt bevordert bestaanszekerheid

Doel: mensen voelen zich vitaal en van waarde in onze samenleving

Maatschappelijke kernopgaven

1

Bestaanszekerheid herstellen

2

Gezond leven makkelijker maken

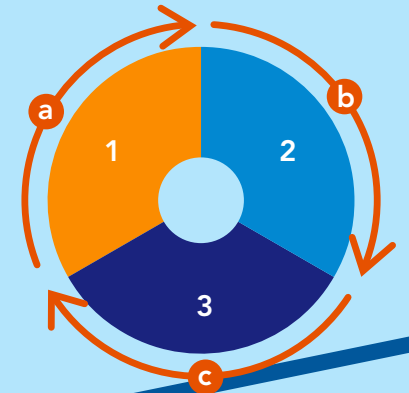
3

Kansengelijkheid verbeteren

Maatschappelijke waarde ontketenen

De winst van het sociaal domein

- Investeren in de basisvoorwaarden
- Verschil durven maken
- Van individuele naar collectieve oplossingen
- Waarderen van de uitvoering
- Vereenvoudigen systeem en uitvoeringspraktijk
- Gebiedsgericht werken met langdurige aandacht
- Leren, falen, volgen

Veranderaanpak

1 Overheid

Niet-vrijblijvende coalities
maatschappelijke partners

Randvoorwaarden

Voldoende financiële middelen

- a** Voorkomen van geldzorgen reduceert stress en maakt mensen gezonder
- b** Investeren in positieve gezondheid bevordert kansen voor mensen in kwetsbare situaties
- c** Een doorlopende aanpak van onderwijs en ontwikkeling richting arbeidsmarkt bevordert bestaanszekerheid

Maatschappelijke winst

Buurtagenda⁶⁺⁷⁾

Er is een herontdekking van de buurt door haar bewoners, wijkprofessionals, het Rijk en gemeenten.

De termen 'wijk' en 'buurt' worden regelmatig door elkaar gebruikt. In de hiërarchische indeling van het CBS geldt de buurt als de kleinste eenheid en de wijk als een cluster van buurten. Vrijwel alle gemeenten hanteren deze indeling van indeling in wijken en buurten.

Een buurtagenda kan worden gezien als:

- Een set concrete, haalbare afspraken en plannen om een buurt te verbeteren;
 - Ontwikkeld in co-creatie tussen bewoners, gemeente en andere partijen in de buurt;
 - Gebaseerd op relevante, up-to-date kennis en informatie, zowel uit als over de buurt.
- Het opstellen van een buurtagenda is dan ook bij uitstek een geschikte methode om te waarborgen dat de wensen en behoeften van zowel bewoners als de gemeente en andere betrokkenen bij de buurt bij elkaar worden gebracht. Een buurtagenda zorgt voor een visie op de gewenste ontwikkeling van een gebied die door alle belanghebbende wordt herkend en erkend. Zo'n visie is essentieel om met een lange adem met alle betrokken partijen te werken aan leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken. Een gedeelde visie zorgt bovendien voor samenhang tussen projecten en interventies.

Tot slot dient het een procesmatig doel: het in samenhang en gezamenlijkheid werken aan een toekomstbestendige buurt. Daarmee wordt versnippering en langs elkaar heen werken voorkomen.

Een buurtagenda brengt de beleving van een buurt door de bewoners ('leefwereld': binnenperspectief of vertellen) en de beelden van gemeente en andere partijen ('systeemwereld': buitenperspectief of tellen) samen.

De zeven bouwstenen van een buurtagenda:

1. Zoek de urgentie

2. Maak een buurtscan

3. Breng relevante partijen samen

4. Haal verhalen op

5. Verbind tellen en vertellen

6. Verbind ideeënvorming met gemeentelijk beleid

7. Stel de buurtagenda op

De 7 kerndocumenten:

- 1) S-G: Beleidsplan 2017 – 2019 Sociaal Domein
- 2) Zorg & Welzijn: Sociale wijkteams 'van individueel naar collectief werken, maar hoe?', 16 augustus 2021
<https://www.zorgwelzijn.nl/sociale-wijkteams-van-individueel-naar-collectief-werken-maar-hoe/>
- 3) Movisie: De terugkeer naar de samenlevingsopbouw, juli 2021
<https://www.movisie.nl/publicatie/terugkeer-samenlevingsopbouw>
- 4) S-G: Toekomstvisie 2030, 10 februari 2021
https://www.sittard-geleen.nl/Bestuur/Beleid/Visie_en_beleid/Toekomstvisie_2030
- 5) VNG: De winst van het sociaal domein, maart 2021
<https://vng.nl/nieuws/propositie-de-winst-van-het-sociaal-domein>
- 6) Movisie: Hoe maak ik een buurtagenda, juni 2021
<https://www.movisie.nl/publicatie/handreiking-hoe-maak-ik-buurtagenda>
- 7) S-G: Ambitiedocument Luuj Make Gelaen-Zuid 2030, 19 mei 2021
https://www.sittard-geleen.nl/Inwoners/Actueel/Nieuws_en_persberichten/Mei_2021/Ambitiedocument_Gel_een_Zuid_officieel_ondertekend

Introductie door voorzitter Pleinsessie, dhr. Wim Clerx

**“Sterke Wijken!”
Kennen wij hun stem?**

Pleinsessie, 25 november 2021

www.wmoraad-sittardgeleen.nl

Introductie presentatie:

Mijn naam is Albert de Rouw en ik ben bestuurslid van de Wmo-raad Sittard-Geleen.

De Wmo-raad heeft in het kader van Wijk- en Buurtgericht werken de visienotitie “Sterke Wijken!” Kennen wij hun stem? opgesteld.

In de komende 10 minuten wil ik deze visienotitie aan u presenteren, waarbij ik in zal gaan op de volgende punten

Punten presentatie

- **Waarom deze visienotitie?**
- **Wat zijn "Sterke Wijken"?**
- **Belang van preventie?**
- **Wat te doen?**
- **Wat vragen wij aan u als Gemeenteraad?**
- **Vragen?**

Waarom hebben wij deze visienotitie geschreven?

Waarom deze visienotitie?

- Buurten en wijken steeds meer centraler in de samenleving
 - Opvang van mensen met een beperking in de wijk (overheidsbeleid)
 - Gemeentelijk beleid gericht op "Sterke Wijken"
 - Wmo-raad S-G ondersteunt dit
 - Opgesteld a.d.h.v. gesprekken met vrijwilligers en professionals
- Voelen zich vaak slecht tot niet gehoord door de gemeente!*

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen

3

De gemeente Sittard-Geleen hecht bijzonder aan het hebben of realiseren van Sterke Wijken. Zie hiervoor het Beleidsplan Sociaal Domein waarin het belang van Sterke Wijken speciaal aandacht krijgt.

Als Wmo-raad ondersteunen we dit van harte.

In het coalitieakkoord wordt het belang van Sterke Wijken niet zo expliciet benoemd.

Als Wmo-raad vroegen ons af hoe de gemeente Sterke Wijken realiseert.

Zeker omdat Sittard-Geleen bestaat uit 37 buurten die samen 8 wijken vormen.

We hebben diverse gesprekken gevoerd met vrijwilligers van diverse buurt- en wijkplatformen en professionals, zoals wijkverpleegkundigen, medewerkers van PiW en het Knooppunt Informele Zorg en een voormalig buurtopbouwwerker.

Uit deze gesprekken kwam duidelijk naar voren dat al deze buurten en wijken, kleinere of grotere samenlevingen zijn die onderling verschillen en divers van samenstelling zijn. Maar de rode draad in de gesprekken was dat deze samenlevingen een steeds centralere positie krijgen en er ook steeds meer van deze samenlevingen wordt gevraagd.

Denk aan vereenzaming, vergrijzing, het langer thuis moeten blijven wonen van ouderen, opvang in de wijk van mensen met verward gedrag, een tekort aan woningen, de integratie van nieuwkomers enz.

Uit de diverse gesprekken hebben we ook geconstateerd dat wijk- en buurtbewoners zich vaak slecht of niet door de gemeente gehoord voelen.

Iets dat de ontwikkeling van Sterke Wijken naar onze mening niet ten goede komt.

Buurt- en wijkbewoners zijn de beste ervaringsdeskundigen wat betreft het reilen en zeilen van hun wijk of buurt en weten vaak duidelijk aan te geven waar de schoen wringt.

Daarnaast brengen de in de wijk of buurt werkzame professionals veel ervaring in over de wijk of buurt en haar inwoners.

Met deze visienotitie willen wij dan ook de ervaringen van de wijken en buurten bespreekbaar maken.

Dit als neerslag enerzijds van het sociaalbeleid van de gemeente, gericht op Sterke Wijken en anderzijds van het uitvoeringsplan van dit sociaalbeleid, om Sterke Wijken te hebben, te houden of te krijgen.

Wat zijn Sterke Wijken?

Wat zijn "Sterke Wijken"?

Een wijk/buurt waar:

- inwoners zich met elkaar verbonden voelen
- inwoners zich gehoord voelen
- initiatieven vanuit de inwoners komen
Het gras groeit van onder
- professionele ondersteuning en regievoering is
"Opbouwwerker / Samenlevingsopbouwers"
- een haalbaar plan is voor de wijk/buurt
Buurtagenda, Luuj Make Gelaen-Zuid

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen

4

Wij realiseren ons dat er geen standaard recept "Sterke Wijken" bestaat, dat voor alle wijken en buurten gebruikt kan worden. Daarvoor zijn de wijken en buurten te verschillend. Maar er zijn tussen die 37 buurten, samen 8 wijken, van Sittard-Geleen zeker raakvlakken. En daarmee elementen die op al deze wijken en buurten toepasbaar zijn, om een Sterke Wijk te zijn of te worden.

We hebben er hier enkele genoemd, die naar ons gevoel de kern vormen om Sterke Wijken te realiseren of te behouden.

Volgens ons is de huidige ontwikkeling van Geleen-Zuid een goed voorbeeld om een wijk sterk of nog sterker te maken.

Maar ook de toekomstvisie Sittard-Geleen 2030, waar sociale veerkracht één van de 4 centrale waarden is, kan aan de ontwikkeling van Sterke Wijken een waardevolle bijdrage leveren.

Daarnaast kan het opstellen van een **Buurtagenda** een goed hulpmiddel zijn om te inventariseren hoe sterk een wijk of buurt is en hoe deze nog sterker gemaakt kan worden.

Maar er zijn nog veel meer methodes en initiatieven die wijken en buurten sterk of sterker kunnen maken.

Wat is het belang van preventie?

Belang van preventie?

Voorkomen is beter dan genezen!

- Budget Sociaal Domein 2021 S-G: M€ 154,7 (46%)
- Voorkomen van dure Complexe/Multiproblemen
Investeren aan de voorkant, bespaart aan de achterkant!
- Samenspel tussen:
 - Bestaanszekerheid herstellen (verminderen van stress)
 - Gezond leven makkelijker maken (Positieve Gezondheid)
 - Kansengelijkheid verbeteren

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen

5

U als Gemeenteraad weet beter dan wie dan ook hoeveel geld er jaarlijks omgaat in het Sociaal Domein.

Doorgaans wordt hierbij niet direct gedacht aan investeren in het sociaal domein.

Maar investeren in het sociaal domein is investeren in een vitale en inclusieve samenleving. Dus in Sterke Wijken!

Graag herinner ik u aan de woorden van de VNG in haar propositie "de winst van het sociaal domein" om het sociaal domein als **investeringsmogelijkheid** te zien en niet als **kostenpost**.

Door vroegtijdig aan de voorkant in wijken en buurten en daarmee in haar inwoners te investeren kan dure en complexe zorg en ondersteuning worden beperkt.

In dezelfde propositie van de VNG staat dat:

- Herstellen van bestaanszekerheid
- Gezond leven makkelijker maken
- Verbeteren van kansengelijkheid

samenhangende en continu volgtijdelijke opgaven zijn.

Volgens ons gaat hier een preventief effect vanuit en wij sluiten ons dan ook graag hierbij aan.

Investeren in preventie, is naar onze mening dan ook van groot belang en zal daarom een belangrijk onderdeel moeten zijn bij het realiseren van Sterke Wijken.

Wat te doen?

Wat te doen?

Regeren is vooruit zien!

- Beleid en Uitvoering aan elkaar koppelen (wisselwerking)
- Wijkplatformen serieus nemen en actief stimuleren
- Wat is er al in wijk/buurt en waar is behoefte aan
- “Buurtagenda” opstellen samen met de wijk-/buurtbewoners
- Uitzoeken wat meer inzetten op “Preventie” oplevert
- Ontwikkeling van wijken/buurtten volgen (evaluatiecriteria)

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen

6

Wat kan of misschien zelfs moet er worden gedaan om de wijken en buurten van Sittard-Geleen sterk te maken of nog sterker te maken?

Volgens ons kunnen onder andere de volgende punten hieraan bijdragen. Dit onder het motto “Regeren is vooruit zien”

- Beleid en Uitvoering aan elkaar koppelen. Dit zijn namelijk geen separate werelden maar beïnvloeden elkaar en vullen elkaar.
- Wijk- en buurtbewoners zijn de beste ervaringsdeskundigen van hun eigen wijk of buurt. Dit samen met de in de wijk of buurt werkzame professionals.
- Inventariseer per wijk of buurt wat er al is, wat goed is, wat de sterke punten zijn, waar behoefte aan is en welke aandachtspunten er zijn.
Stel hiervoor samen met de wijk- en buurtbewoners een soort **Buurtagenda** op.
- Inventariseer hoeveel een wijk of buurt sterker wordt, wanneer meer wordt ingezet op preventie.
- En, misschien een open deur, maar ik wil het toch noemen. Blijf de ontwikkeling van de wijken en buurten volgen. Het is niet afgelopen wanneer de eerste stappen zijn gezet. Dit is pas het begin van het leren lopen.

Vraag aan de gemeenteraadsleden

"Sterke Wijken!"

Waarom zou u, als gemeenteraadslid, dit moeten omarmen?

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen

7

Dan rest natuurlijk de vraag, wat vragen wij, als Wmo-raad, aan u als lid van de gemeenteraad van Sittard-Geleen. Of beter is de vraag:

"Waarom zou u, als lid van deze Gemeenteraad, Sterke Wijken moeten omarmen en koesteren?"

Omdat

"Sterke Wijken!"

Omdat:

- inwoners zullen waarderen/toejuichen als de gemeenteraad zich bekommert om hun directe leefomgeving!
- u, als raadslid, beter zal weten wat de inwoners vinden!
- de kloof tussen inwoners en politiek/bestuur van de gemeente kleiner zal worden!
- de leefomgeving beter zal worden en er meer samenhang in de wijken zal zijn!
- door preventie de kosten voor het sociaal domein beheersbaar blijven!

Vertaal de theorie naar de praktijk!

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen 8

U ziet hier enkele redenen waarom u, als gemeenteraadslid, Sterke Wijken in Sittard-Geleen volgens ons zou moet omarmen.

Er zijn ongetwijfeld nog veel meer redenen om dit te doen.

Voor ons als Wmo-raad is belangrijk dat de theorie wordt vertaald naar de praktijk.

Wij zullen deze vertaling dan ook op de voet blijven volgen.

Wij kijken dan ook met grote belangstelling uit, hoe het streven naar en realiseren van Sterke Wijken in Sittard-Geleen in de verkiezingsprogramma's en het nieuwe coalitieakkoord zal worden verwoord.

Wij zullen het beleid, dat u als gemeenteraad vaststelt, met betrekking tot het Sociaal Domein in het algemeen en de Wmo en Sterke Wijken in het bijzonder op de voet volgen.

De door het College van B&W uitvoering van dit door u vastgestelde beleid, zullen we ook op de voet volgen. En daarmee de vertaalslag van theorie naar praktijk.

Als Wmo-raad willen wij de spons zijn die de signalen uit de samenleving van Sittard-Geleen opzuigen en uitknijpen bij de wethouders en u als gemeenteraad.

Wij zijn en blijven het klankbord van de samenleving en de sparingpartner van het gemeentebestuur.

Wij zijn niet de raad die zomaar vinkjes zet en zullen dit zeker ook nooit worden.

Dank u voor uw aandacht en het is nu tijd voor uw vragen die er ongetwijfeld zullen zijn.

Vragen

"Sterke Wijken!"
Kennen wij hun stem?

Wmo-raad
Sittard-Geleen

Vragen

Pleinsessie Gemeenteraad Sittard-Geleen 9

Afsluiting

Tot slot wil ik deze presentatie afsluiten en zeggen dat we open staan om op een later moment, wanneer fysiek bij elkaar komen wel weer mogelijk is, nog eens terug te komen op de visienotitie.